

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගාණනය කළ මතය

ශ්‍රී ලංකා විදේශ රැකියා ඒජන්සි සමාගමේ (“සමාගම”) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු වලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 තත්වගාණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගාණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතිය යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගාණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබලවන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාත්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද ,අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය , ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත්වී ඇතිබව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාල ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියාකර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 1 හි 32 වන ඡේදය ප්‍රකාරව වත්කම් හා වගකීම් හිලවී නොකළ යුතු වුවද, සමාගම වෙත ලැබිය යුතු රු.2,726,701 ක ශේෂය, වෙනත් ණයහිමියන් වෙත ගෙවිය යුතු ශේෂයෙන් අඩු කර දක්වා තිබීම හේතුවෙන් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂ එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	අදාළ නිවැරදි කිරීම ඊළඟ වර්ෂයේදී සිදු කර ඉදිරිපත් කරන බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූලව මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂ නිවැරදිව දැක්විය යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16 හි 34 ඡේදය ප්‍රකාරව වත්කමක සාධාරණ වටිනාකම එහි ධාරණ අගයෙන් ප්‍රමාණාත්මක ලෙස වෙනස්වන විට ප්‍රත්‍යාගණනයක් සිදු කළ යුතු වුවත් ප්‍රත්‍යාගණන වටිනාකම රු.74,370,330 ක් වූ ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි සම්බන්ධයෙන් 2013 වර්ෂයෙන් පසු සමාගම විසින් ප්‍රත්‍යාගණනයක් සිදුකර නොතිබුණි.	පෙර වර්ෂයේ දක්වා ඇති පරිදි 2023.12.31 දිනට භාණ්ඩ ප්‍රත්‍යාගණනය සිදු කරන ලද නමුත් ස්ථාවර වත්කම් වර්ගීකරණයේ වූ නොගැලපීම හේතුවෙන් ප්‍රත්‍යාගණනය මගින් ලබා දී තිබූ ප්‍රත්‍යාගණන ලාභය හා අලාභය අවසන් ගිණුම් හරහා ගැලපීමට නොහැකි වූ බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා ලැබිය යුතු පොළී මුදල විගණනයේ ගණනය කිරීම් අනුව, රු.25,510,888 ක් වුවත්, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එය රු.26,350,281 ක් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබීම හේතුවෙන් වර්ෂයේ පොළී ආදායම හා ලැබිය යුතු පොළී ආදායම රු.839,393 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ලැබිය යුතු පොළී ආදායම ලෙස සටහන් කර ඇත්තේ රු.26,350,281 ක් වන අතර එම අගයන් විගණන විමසුමේ අනාවරණය කර ඇති පොළී ආදායම් වටිනාකම් සමග නොසැසඳෙන බැවින් පිළිතුරක් ලබාදීමට පැහැදිලි නොමැති බව.	වර්ෂයේ පොළී ආදායම හා ලැබිය යුතු පොළී ආදායම නිවැරදිව ගණනය කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමාගමේ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ පාරිතෝෂික වියදම හා වර්ෂය තුළ ගෙවීම් පිළිවෙලින් රු.1,217,447 ක් හා රු.864,784ක් විය යුතු වුවද, එම අගය පිළිවෙලින් රු.1,871,845 ක් හා 470,194 ක් ලෙස හඳුනා ගැනීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් ජනනය වූ මුදල් ප්‍රවාහය රු.259,808 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	නිවැරදි කර මේ සමග ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කරන බව	මුදල් ප්‍රවාහ ජර්කාශනය නිවැරදිව පිළියෙල කළ යුතුය.

(ඇ)	සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී මුදලින් ලද ආයෝජන පොළී ආදායම රු.34,775,891 ක් වුවද මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ, එම අගය රු.53,815,263 ක් ලෙස හඳුනා ගැනීම හේතුවෙන්, ආයෝජන කටයුතු වලින් ජනනය වූ මුදල් ප්‍රවාහය රු.19,039,372 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	නිවැරදි කර මේ සමග ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කරන බව	මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය නිවැරදිව පිළියෙල කළ යුතුය.
(ඈ)	සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාල බදු වියදම ගණනය කිරීමේදී රු.2,838,980 ක් රඳවා ගැනීමේ බදු අඩු කිරීම හේතුවෙන් වර්ෂයේ ලාභය හා ගෙවිය යුතු බදු එම ප්‍රමාණයෙන් පිළිවෙලින් වැඩියෙන් හා අඩුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.	නිවැරදි කර මේ සමග ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කරන බව	වර්ෂයට අදාල බදු වියදම නිවැරදිව ගණනය කර ගිණුම් ගත කළ යුතුය.
(ඉ)	සමාගමේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාලයෙන් ලැබිය යුතු ශේෂය රු.5,492,589 ක් වුවද කාර්යාලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාගමට ගෙවිය යුතු ශේෂය ලෙස රු.4,645,285 ක් ලෙස දක්වා තිබීම හේතුවෙන් රු.847,304 ක වෙනසක් පැවතුණි.	2015 වර්ෂයේ සිට පැවත එන රු.211,225 ක් වූ රක්ෂණ වාරික මුදල මේවන විටත් අය කරගෙන ඇති අතර, රු.11,392 ක ශේෂයට අදාල තහවුරුවක් ලබාගෙන අදාල ශේෂය ඉවත් කිරීමට පියවර ගනු ලබන බව	ආයතන අතර ශේෂ නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඊ)	ආපදාවට ලක්වන විගමණිකයින් වෙත ගෙවීම් කිරීම සඳහා 2013 වර්ෂයේදී ලාභයෙන් වෙන් කරන ලද ප්‍රතිපාදනයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දින වන විට පැවති රු.1,858,941ක ශේෂය සංචිතයක් ලෙස දැක්වීම වෙනුවට ගෙවිය යුතු ශේෂයක් ලෙස දක්වා තිබුණි.	ආපදාවට ලක්වන විගමණිකයන් වෙත ගෙවීමට සරිලන ප්‍රතිපාදනයක් ලාභයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගෙවිය යුතු ශේෂයන්ට ඇතුළත් කර ඇති අතර 2015 වසරේ සිට පැවත එන රු.1,858,941ක ශේෂය ආදායමට එකතු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබා ගැනීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව	ගිණුම්කරණ වරද නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2015 වර්ෂයට පෙර සිට පැවත එන ලැබිය යුතු රඳවා ගැනීමේ බදු හා එකතුකල අගය මත බදු පිළිවෙලින් රු.1,118,392 ක් සහ රු.1,340,622 ක් ලෙස එකතුව රු.2,459,014 ක ශේෂය සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ද නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	එකතුකල අගය මත බදු රු.1,340,622 ක ශේෂය පමණක් ඉතිරිව ඇති බව.	මෙම ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රීකයින් විදේශගත කරන විදේශීය සමාගම්වලින් සමාගම වෙත ලැබිය යුතු රු.6,453,985 ක ශේෂය තුළ (invoice receivable) වර්ෂ 05 ඉක්මවූ රු.3,770,670 ක ශේෂයක් පැවති අතර එම මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා විධිමත් ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.	වසර 5 ට වඩා වැඩි කාලයක් ගතවී ඇති ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂයන් ආදායමට හෝ වියදමට හිලවූ කිරීමට අදාල අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය සඳහා යොමු කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකරමින් පවතින බව	මෙම මුදල් අයකර ගැනීමට විධිමත් කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ගයක් ගත යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2006 වර්ෂයේදී දකුණු කොරියාවට රැකියා සඳහා පිටත් වන විගමණිකයින්ගෙන් ආපසු ගෙවීමේ පදනම මත අය කරනු ලැබූ එකතුව රු.15,265,000 ක් වූ ඇප තැන්පතු මුදල් වර්ෂ 15 ක් ගත වී තිබුණු නමුත් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. තවද, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වර්ෂ 5 ඉක්මවූ රු.4,088,891 ක ගෙවිය යුතු ශේෂයක්ද පැවතුණි.</p>	<p>වසර 3 සම්පූර්ණ කොට මෙරටට පැමිණ අප ආයතනය වෙත එය තහවුරු කරන ලද සියලුම පුද්ගලයන් වෙත මේ වන විට ගෙවීම් සිදුකර ඇත. සෑම තැන්පතුකරුවකු හටම ඉල්ලුම් කල පසු එම මුදල් ගෙවීම නොකඩවා සිදුකරගෙන යනු ලබන බව.</p>	<p>ගෙවිය යුතු පාර්ශවයන් හඳුනාගෙන මුදල් කටයුතු ගෙවීමට කළ යුතුය.</p>

1.6.3 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය	
(අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ	i. 40(i) වගන්තිය	සමාගම ආරම්භයේ සිට වාර්තාවේ දිනය දක්වාම අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකයක් පිහිටුවා නොතිබුණි.	විදේශ රැකියා ඒජන්සිය ආරම්භයේ සිට අභ්‍යන්තර විගණනවරයකු නොසිටි අතර මේ වන විට විදේශ රැකියා අමාත්‍යාංශය විසින් අභ්‍යන්තර විගණනයන් සිදු කරනු ලබන බව.	පනතේ විධිවිධානයන් ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
ii. 41(2)(උ) වගන්තිය	පාලක මණ්ඩලය විසින් තමාට සහාය දීම පිණිස විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුවක් පිහිටුවිය යුතු වුවත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	19 දෙනෙකු පමණක් සිටින අප ආයතනය ඉතා කුඩා ඒකකයක් බැවින් එවැන්නක් සිදුකිරීමේදී නොයෙකුත් ප්‍රායෝගික දුෂ්කරතා පවතින බව.	පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.	
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ මුදල් රෙගුලාසි 384 හා 384(3)	සමාගම විසින් වෙක්පත් ලැබීම් හා නිකුත් කිරීම් සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසිය ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.	මේ යටතේ සඳහන් කරුණු ඉදිරියේදී සිදු නොවීමට අවශ්‍ය කටයුතු හා නිවැරදි කිරීම් සිදු කිරීමට බලාපොරොත්තු වන බව	මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.	

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.151,154,029 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට සාපේක්ෂව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.37,547,493 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.113,606,536 කින් වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට බඳවා ගැනීමේ ආදායම්, වෙනත් ආදායම හා මූල්‍ය ආදායම් වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

2022 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ බඳවා ගැනීමේ ආදායම සියයට 827 කින් වර්ධනය වීම හේතුවෙන් ඉපයූ ආදායම රු. මිලියන 166.33 කින් වර්ධනය වී තිබුණු අතර එය සමස්ත ආදායමින් සියයට 59 ක් වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2022 හා 2023 වර්ෂවලදී පිලිවෙළින් විදේශීය රු. දැනට ඇබැරිතු 2860 ක් හා 2303 ක් සමාගම වෙත ලැබී තිබුණද එම ඇබැරිතු වලින් 316 දෙනෙකු හා 663 දෙනෙකු පමණක් රු. දැනට ඇබැරිතුවලින් පිලිවෙළින් සියයට 4 ක් හා සියයට 28.7 ක අඩු ප්‍රමාණයක් විය.	විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාලය මගින් රු. දැනට ඇබැරිතුවලින් අනුමැතිය ලබා දෙනු ලබන්නේ වසර 02 ක කාලයක් සඳහායි. ඒ අනුව 2022 වර්ෂයේ ලබා ගන්නා ලද ඇබැරිතුව 2024 වර්ෂයේ අවලංගු වන අතර 2023 වර්ෂයේදී ලබා ගන්නා ලද පළමු අනුමැතීන් 2025 වර්ෂය තෙක් වලංගු කාලයක් පවතී. ඒ අනුව 2024 වර්ෂයේ ලබා ගන්නා අනුමැතීන් අදාලව ඉදිරියට අපේක්ෂකයින් විදේශ ගතකිරීමට නියමිතව ඇති බව.	සමාගම වෙත ලැබෙන විදේශ රු. දැනට ඇබැරිතුවල කාලය ඉකුත් වීමට පෙර ශ්‍රමිකයින් විදේශගත කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී විදේශ රු. දැනට වෙළඳපොළ ප්‍රවර්ධන කටයුතු සඳහා විදේශ සංචාරයන් වෙනුවෙන් රු.8,004,000ක මුදලක් වෙන් කර තිබුණි. ඉන් විදේශ සංචාරයන් 6 ක් වෙනුවෙන් රු.12,048,447ක් වියදම්කර තිබුණද ව්‍යාපාර ප්‍රවර්ධන කටයුතු සඳහා රු.228,812ක් පමණක් වැය කර තිබුණි. එසේ වුවද, 2023 වර්ෂයේදී සමාගම විසින් 663 දෙනෙකු විදේශ රු. දැනට යොමුකර තිබූ අතර ඉන් රු. දැනට අවස්ථා 203 ක් ශ්‍රමිකයින් විසින් බාහිර පාර්ශවයන් මාර්ගයෙන් සොයා ගන්නා ලද රු. දැනට අවස්ථා විය. එය විදේශ ගත වූවන්ගේ සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 30ක් විය.	අදහස් දක්වා නොමැත.	ශ්‍රම වෙළඳපොළ ප්‍රවර්ධන කටයුතු ඵලදායීව සිදු කළ යුතුය.

(ඇ) 2017 සැප්තැම්බර් 28 දිනැති විශේෂ යෝජනා සම්මුතිය මගින් ගුවන් ටිකට්පත් නිකුත් කිරීමේ ඒකකයක් ආරම්භ කිරීම සඳහා ව්‍යවස්ථාවේ සංශෝධනයක් සිදු කර වසර 06 ක් ඉක්මවා තිබුණු නමුත් සමාගම විසින් ඒ සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය පසුබිම සකස් කර ගැනීමට 2023 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වාම කටයුතු කර නොතිබුණි.

මේ වන විට අප මව් ආයතනය වන ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය මගින් ඊට අදාළ නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු අනුයුක්ත කර ඇති බව.

සමාගමේ ව්‍යාපාර කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය පසුබිම සකස් කරගත යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2023 මැයි 20 දින දකුණු කොරියානු රාජ්‍ය වෙත වැද්දුම් ශිල්පීන් 133 දෙනෙකු යොමු කිරීම සඳහා සුදුසුකම් පරීක්ෂාව වෙනුවෙන් රු.1,227,000 ක් වැය කර තිබුණද එහි ඉදිරි කටයුතු සිදු නොකිරීම හේතුවෙන් වැය කරන ලද වියදම නිෂ්කාර්ය වියදමක් වී තිබුණි.	මෙහිදී රැකියාලාභීන්ගේ මූලික වියදම ලෙස රු.9,225 ක මුදලක් අදාළ ප්‍රායෝගික පරීක්ෂණය සඳහා පමණක් වැය වී තිබුණද අප ආයතනයෙන් සහභාගී වූ නිලධාරීන් හට ඒ සඳහා සහභාගීවීමේ දී ලබාදීමට සිදුවන ඉන්ධන, ආහාරපාන, අතිකාල, ලිපිද්‍රව්‍ය ආදී පිරිවැය ආයතනය විසින් දරා ඇති බැවින් මෙවැනි මුදලක් අයකිරීමට තීරණය කරන ලද අතර මෙම මුදල ගෙවීමටද අදාළ රැකියාලාභීන් එකඟවී ඇති බව	සමාගම පිහිටුවීමේ අර ඉටු කිරීමට හැකිවන අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.
(ආ) ඊශ්‍රායෙල් ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රය සඳහා ශ්‍රමිකයින් 100 දෙනෙකු බඳවා ගැනීමට අදාළව 2023 දෙසැම්බර් මාසයේදී කාර්යාංශය වෙත තබන ලද රු.2,000,000 ක ඇප මුදල, අදාළ බඳවා ගැනීම අත්හිටුවා තිබුණද එම ඇප මුදල නිදහස් කර ගැනීමට සමාගම කටයුතු කර නොතිබුණි.	දැනට රාජ්‍ය අංශයට පමණක් විවෘතව ඇති ඊශ්‍රායෙල් ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ රැකියා අවස්ථා ඉදිරියේදී පෞද්ගලික අංශය වෙතද විවෘත වේයැයි අරමුණින් මෙම ඇප තැන්පතු ව තවදුරටත් තැබීමට තීරණය කර ඇති බව.	අදාළ රැකියා අවස්ථා සඳහා ශ්‍රමිකයින් යැවීමට හෝ වහාම ඇප මුදල නිදහස් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) 2023 ජූලි 15 හා 16 දෙදින යාපනය මුටුවේලි ක්‍රීඩාංගනයේ පවත්වා තිබූ ජංගම රැකියා වෙළඳ ප්‍රදර්ශනය සඳහා සමාගම විසින් වෙළඳකුටි 05 ක් හා නාම පුවරුවක් මිලදී ගැනීමට අදාළව ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය අනුගමනය කිරීමකින් තොරව 2023 ජූලි 08 දින සමාගමේ සභාපතිගේ පෞද්ගලික නමට මිල ගණන් හා ඉන්වොයිස් පත් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. මිලදී ගත් ආයතනයේ නම වෙනුවට අදාළ වැඩසටහනේ නම වන Glocal Fair නමින් රු.2,180,000 ක වෙක්පත් දෙකක් නිකුත් කර තිබුණි.	අප ආයතනය මගින් ගෙවීම් සිදු කරන්නේ ඉන්වොයිස් පතෙහි සඳහන් ආයතනයේ නමට වන අතර අදාළ ආයතනයේ නියෝජිතයකු පැමිණ වෙක්පත් ලබා ගැනීම සිදු කරයි. මෙහිදී වෙක්පත් ලබාදෙනු ලබන්නේ වවුචර් පතට එම ආයතනයේ නියෝජිතයාගේ ජාතික හැඳුනුම්පත පරීක්ෂා කිරීමෙන් අනතුරුව ඔහුගේ අත්සන වවුචරය මත යෙදීමෙන් පසුව බව.	මෙම ගනුදෙනුව සම්බන්ධයෙන් විධිමත් පරීක්ෂණයක් සිදු කර අදාළ ආයතනය නමින් වෙක්පත නිකුත් නොකිරීමට වූ හේතු පරීක්ෂා කළ යුතුය.

(ඇ) 2023 ජනවාරි සිට 2023 සැප්තැම්බර් දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී දකුණු කොරියාව බලා පිටත් වන ශ්‍රී ලංකයින්ට අවශ්‍ය ගුවන් ටිකට්ටු 3767 ක් ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවා සමාගම මගින් සෘජුව මිලදී ගැනීමට හැකියාව තිබියදී පුද්ගලික නියෝජිතායතන හරහා මිලදී ගෙන තිබුණි. එම ටිකට්ටු සඳහා එම සමාගමේ මිලට වඩා රු.3,000 සිට රු.72,000 දක්වා පරාසයක් වූ වැඩි මිල ගණන් වලට මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් රු.122,560,967 ක් ශ්‍රී ලංකයින් ගෙන් වැඩියෙන් අයකර ගෙන තිබුණි. ඉන් විදේශ රැකියා ඒජන්සිය හා පුද්ගලික නියෝජිතායතන 04 ක් පිළිවෙලින් රු.27,786,521 ක හා රු.94,774,446ක ලාභයක් උපයා ගෙන තිබුණි.

2023.06.16 දින සිට දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රසම්පාදන කමිටුව සඳහා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (අවසන් අනුමැති) කටයුතු කරනු ලැබේ. ඒ අනුව මෙම නිරීක්ෂණය නිවැරදි නොවේ. මෙම සියලු ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදුකර තිබෙන්නේ TEC හා DPC අනුමැතිය ලබාගෙනය. අදාළ ආයතන 10 ට අමතරව ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවා සමාගමින් මිල ගණන් කැඳවූ නමුදු එම ආයතනය ප්‍රතිචාර දක්වා නොමැති බව.

ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවා සමාගමෙන් ටිකට්ටු සෘජුව මිලදී ගැනීම සඳහා සමාගමට හැකියාව තිබියදී, පුද්ගලික නියෝජිතායතන හරහා මිලදී ගැනීම පිළිබඳව පරීක්ෂණයක් සිදු කර වැඩියෙන් අයකරන ලද මුදල් ශ්‍රී ලංකයින් වෙත නැවත ගෙවීම් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඉ) 2022 ඔක්තෝබර් 26 දිනැති අංක 51/2022 අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය අනුව සමාගම එක් ටිකට්ටුවක් වෙනුවෙන් සියයට 1 න් සියයට 7 න් අතර වූ උපරිම ලාභාන්තිකයක් තබා ගෙන ටිකට්ටු නිකුත් කිරීම කළ යුතුය. එහෙත් 2023 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවා සමාගමේ මිලගණන් වලට වඩා වැඩි මිලගණන් යටතේ පුද්ගලික නියෝජිතායතන හරහා ටිකට්ටු මිලදී ගැනීමට කටයුතු කිරීම හේතුවෙන් සමාගම වෙත පෙර වර්ෂයේ උපයා ගෙන තිබුණු ලාභය සියයට 5 සිට සියයට 2.5 දක්වා අඩු වී තිබීම හේතුවෙන් රු.27,095,464 ක ලාභයක් සමාගම වෙත අහිමි වී තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවා සමාගමින් වෙබ් අඩවියෙන් පෞද්ගලිකව තැනැත්තන්ට ගුවන් ටිකට්ටු මිලදී ගත හැකි වුවද විශාල කණ්ඩායම් සඳහා එය ප්‍රායෝගික නොවන අතර මිල සැසඳුම් ක්‍රමයෙන් පරිහානිවල ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගමෙන් පමණක් මිල දී ගැනීමට විශේෂ කැබිනට් අනුමැතියක් හෝ වක්‍රලේඛ විධිවිධාන අනුමැතියක් නොමැති බව.

සමාගම විසින් ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවා සමාගමින් සෘජුව ටිකට්ටු මිලදී ගෙන සියයට 5 ක ලාභයක් උපයා ගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් පෙර අවස්ථාවලදී අනුගමනය කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාගමට වඩාත් වාසිදායක වන අයුරින් තීරණ ගෙන ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයෙහි ක්‍රියාකාරී අත්පොතේ 6.6 ඡේදය ප්‍රකාරව මුදල් වර්ෂය අවසන් වී දින 60 ක් ඇතුළත මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද, සමාගම විසින් දින 80 ක් ප්‍රමාද වී එනම් 2023 මැයි 21 දින මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	2023.02.28 වන දින වන විටත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන අවසන් කර තිබූ නමුත් ස්ථාවර වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමට ලබා දී තිබූ බැවින් හා එම වාර්තාව නියමිත දිනට අවසන් නොවූ හෙයින් ප්‍රමාද වී මූල්‍ය ප්‍රකාශන භාරදීමට සිදුවූ බව.	වක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව නියමිත දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කළ යුතුය.